Κινητό τίποτα (Μαριάννα Τζιαντζή)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 24 Μαΐου, 2007

Στις μέρες μας το τραγούδι «Τίποτα δεν πάει χαμένο» του Μάνου Λοΐζου αποκτά ένα νέο περιεχόμενο απλώς με τη μετατόπιση των εισαγωγικών μια λέξη πιο αριστερά: «Το τίποτα δεν πάει χαμένο», αφού το τίποτα αυτοαντανακλάται, μεγεθύνεται και αναμεταδίδεται.

Δεν έχω ακούσει πιο θλιβερή φράση από το «Έχω χρόνο και δεν έχω άνθρωπο να μιλήσω», δηλαδή έχω στο κινητό μου δωρεάν χρόνο ομιλίας που πρέπει να τον εξαντλήσω. Στα μαγαζιά και στα λεωφορεία, μες στο ασανσέρ, στις δημόσιες υπηρεσίες, στο πεζοδρόμιο, στο καφενείο, οι άνθρωποι μιλούν ακατάπαυστα... και συνήθως **για το τίποτα**.

Το πρωί μιλούν κυρίως για τις δουλειές τους. Για πωλήσεις, δικογραφίες, υδραυλικά, φορολογικά. Ολο το βαγόνι ένα κινούμενο γραφείο. Αρκετοί δίνουν οδηγίες στους συνεργάτες τους, διαπραγματεύονται, τσακώνονται, φωνασκούν, αδιαφορώντας για το ακούσιο ακροατήριό τους. Δεν είναι επιβάτες αυτοί, είναι εργαζόμενοι, είτε μισθωτοί είτε αυτοαπασχολούμενοι. Και το δικαίωμα στην εργασία είναι ιερό. Το δικαίωμα στην επικοινωνία είναι επίσης ιερό, όπως τουλάχιστον προσπαθεί να μας πείσει η διαφήμιση.

Καθώς μεσημεριάζει, έρχεται και η ώρα των οικογενειακών και των αισθηματικών. Το περίεργο είναι ότι οι κινητοί τελάληδες δεν εξωραΐζουν τις εμπειρίες τους, αλλά συχνά τις περιγράφουν με μελανά χρώματα, καθώς μιλούν για τον γιο που έμεινε στην ίδια τάξη ή τις αιμορροΐδες τους ή τον ανάξιο εραστή, τον φίλο που τους πούλησε.

Τα ριάλιτι υποχώρησαν από την τηλεόραση και κατέκλυσαν την πραγματική ζωή. Ολοι τα συζητούν όλα, ενώπιον όλων, χωρίς ταμπού και αναστολές. Τα σχολικά, τα μαγειρικά, τα σεξουαλικά. Μόνον που στα τηλεοπτικά ριάλιτι υπάρχει ένα είδος επιβεβλημένης συλλογικότητας. Στην εκτός οθόνης ζωή, ο καθένας είναι παίκτης και σκηνοθέτης του ατομικού του ριάλιτι, στο οποίο δεν προβλέπεται διαδικασία ψηφοφορίας και αποχώρησης.

Σπάνια κάποιος, που δέχεται μια κλήση σε δημόσιο χώρο, χαμηλώνει τη φωνή του, φέρνει την παλάμη μπροστά στα χείλη, δείχνει μια στοιχειώδη συστολή. Οι

περισσότεροι τσιρίζουν, ίσως γιατί η τηλεόραση μας διδάσκει «να περνάς καλά» και «να είσαι ο εαυτός σου». Και το «είμαι ο εαυτός μου» σημαίνει ότι είμαι ο άρχοντας του μικρού μου σύμπαντος. Είναι αυτονόητο ότι αυτός ο παροξυσμός της επικοινωνίας είναι ταυτόχρονα και η ακύρωσή της. Το κλασικό αξίωμα «γράφω πολλά γιατί δεν έχω χρόνο να γράψω λίγα» γίνεται «μιλάμε πολύ γιατί δεν έχουμε τίποτα να πούμε». Η δημόσια εξομολόγηση δεν είναι δείγμα άνεσης, αλλά κοινωνικού αυτισμού. Δεν μιλώ «με» τους άλλους, αλλά «μπροστά» στους άλλους – και μιλώ για τον εαυτό μου, για τα ποικίλα τίποτα της καθημερινότητάς «μου». Οι άλλοι απλώς δεν υπάρχουν, είναι απρόσωποι και αόρατοι όπως οι τηλεθεατές.

Η τηλεόραση και η τεχνολογία συμβάλλουν στη διαμόρφωση νέων ηθών, όπως συμβάλλουν και άλλοι –και ίσως πολύ πιο καθοριστικοί– παράγοντες. Ποιος ο λόγος να ενοχληθεί κανείς από τις κάμερες παρακολούθησης στους δημόσιους χώρους, όταν ο καθένας θεωρεί φυσιολογικό να αυτοαποκαλύπτεται και να εκπέμπει την προσωπική του ζωή σε κάθε τυχαίο δέκτη;

Η κόλαση είναι οι άλλοι; Ποιοι άλλοι; Η κόλαση είναι ένα υπερτροφικό, ανασφαλές και αρπαχτικό εγώ.

(Πηγή: "Καθημερινή" 20/5/2007)